

УДК 631.24

Польовий Л.В., доктор с.-г. наук

Поліщук Т.В., асистент

Мельник Л.В., магістрант

Вінницький національний аграрний університет

ОБЛАДНАНИЙ КОРМОВИЙ ДВІР – ОСНОВА ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА ТА РЕГУЛЬОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ КОРІВ ДО ЛІТНЬОГО ПЕРІОДУ

Доведено, що комплексне вирішення питань починаючи з вибору місця для кормового двору, будівництва сховищ, заготівлі та зберігання кормів приводить до нормованого забезпечення кормами тварин. Робота кормового двору, як підприємства закритого типу, підтримувати гігієнічний стан збереження кормів, його енергоощадне використання, особливо при підготовці корів до літнього періоду.

Ключові слова: корови, корми, двір, виробництво, молоко, підготовка, літній період.

У період реформування аграрного сектора суттєвого значення набуває забезпечення отриманих на паї тварин необхідною кількістю кормів. Це питання ускладнюється тому, що не всі сільськогосподарські підприємства отримали відповідні сховища для збереження концентрованих кормів, для зберігання сіна, силосу, сінажу, жому, коренеплодів, тощо.

Незалежно від потужності підприємства наявність кормового двору гарантує не тільки накопичення відповідної кількості кормів, але й їх заготівлю прогресивними методами, зберігання та раціональне використання [4].

Використання у тваринництві індустріальних технологій енергоощадних рішень вимагає нового підходу до будівництва кормових дворів [3]. На кормових дворах тепер обов'язковим є застосування прогресивних способів заготівлі сінажу, силосу, сіна. Частина сіна досушують активним вентиляванням. Для зберігання сінажу та силосу замість примітивних сховищ будують капітальні траншеї або башти. Щоб забезпечити велику рогату худобу повноцінними комбікормами, в кожному сільськогосподарському підприємстві необхідно мати невеликий переробний цех кормових культур [1].

Таким чином, актуально передбачити обладнання кормового двору для підприємств з виробництва молока, вирішення використання регульованого фактора енергоощадного його виробництва, та підготовки корів до літнього періоду [2].

Методика дослідження. Використані нормативні положення проектування генеральних планів. Потреби у кормах для худоби розроблені з врахуванням архітектурно-технологічного розміщення сховищ для сіна, сінажу, силосу, жому, коренеплодів. Передбачено три варіанти схем кормового двору (розміщенням кормоцеху між зоною тваринницьких приміщень і двома рядами кормосховищ; розміщенням кормоцеху у центрі; розміщенням кормоцеху між зоною тваринницьких будівель та одним рядом кормосховищ). Подані основні технологічні особливості зберігання кормів. Представлені конкретні положення енергоощадного забезпечення тварин кормами. Важливо обладнати кормовий двір, який не тільки забезпечить повноцінну годівлю корів у стійловий період, але й підготувати корів до літнього.

Результати досліджень. Для дуже малих ферм доцільно обладнати кормоприготувальні майданчики. Це відкритий навіс розміром 30×30 м, під яким знаходиться грейферний навантажувач. Цим навантажувачем корми завантажуються в барабанний змішувач і перемішуються за час їх підвезення до тварин. Такий підхід до приготування кормових сумішей дещо примітивний, але наближає до операцій, які виконуються в кормоприготувальному цеху. В кожному конкретному випадку товаровиробник вирішує доцільність використання кормоцеху чи обладнання майданчика в межах кормового двору.

Заміна старих способів зберігання кормів на нові сприяє максимальному збереженню в них поживних речовин кормів. Крім того, на сучасному кормовому дворі широко використовують механізми для заготівлі, переробки та роздачі кормів.

Практика переконливо свідчить, що відсутність необхідних кормосховищ на території ферм призводить до значних перевитрат кормів на одиницю продукції. Розміщення кормових сховищ та майданчиків у різних місцях території ферми і на полях збільшує внутрішньо-фермерські транспортні витрати.

Відсутність чіткої спрямованості в будівництві кормових дворів приводить до того, що їх будують або обладнують в кожному господарстві на свій лад. Кошти витрачаються нераціонально, а зберігання та використання кормів потребувало поліпшення.

Важливим питанням є вибір місця для кормового двору. Територію для кормового двору необхідно вибирати поблизу тваринницької ферми на окремому місці, вище від основних приміщень і споруд для зберігання гною.

Територію кормового двору відгороджують парканом заввишки від 1,2 до 2 м. Основним положенням розміщення кормових дворів є обладнання його між зоною тваринницьких будівель і двома рядами сховищ (рис. 1), між зоною тваринницьких будівель і одним рядом сховищ (рис. 2) і в центрі кормосховищ (рис. 3).

На діючих фермах вибирають раціональний в архітектурно-планувальному і технічному відношенні варіант розміщення кормового двору. На нього впливає наявність на фермі частини кормосховищ або кормоцеху. Водночас основні положення розміщення кормових дворів, наявності на них необхідних споруд і майданчиків повинні відповідати нормам та правилам технологічного проектування.

Для зберігання кормів можна будувати сховище концкормів, сарай для сіна, навіси для сіна, передбачити майданчик для заскиртованого сіна, траншеї для сінажу і силосу, майданчики для заскиртованої соломи; кагат для коренеплодів, жомову яму та інші споруди.

Доцільно вибирати найпростіші і ефективні способи зберігання кормів в умовах Вінницької області, а також наявність необхідних будівельних матеріалів у господарствах різних форм власності.

Силос і сінаж зберігають переважно в траншеях та баштах. На невеликих фермах будувати башти неефективно. Досвід переконує, що башти доцільно споруджувати на фермах та комплексах на 10 і більше тисяч голів великої рогатої худоби. Для зберігання силосу й сінажу застосовують наземні напівзаглиблені траншеї, які відповідають певним вимогам: не пропускати повітря, вологи і захищати силосну масу від промерзання; бути зручним для механічного навантаження і вивантаження силосу, а також не потребувати великих затрат праці, коштів та дефіцитних матеріалів на будівництво.

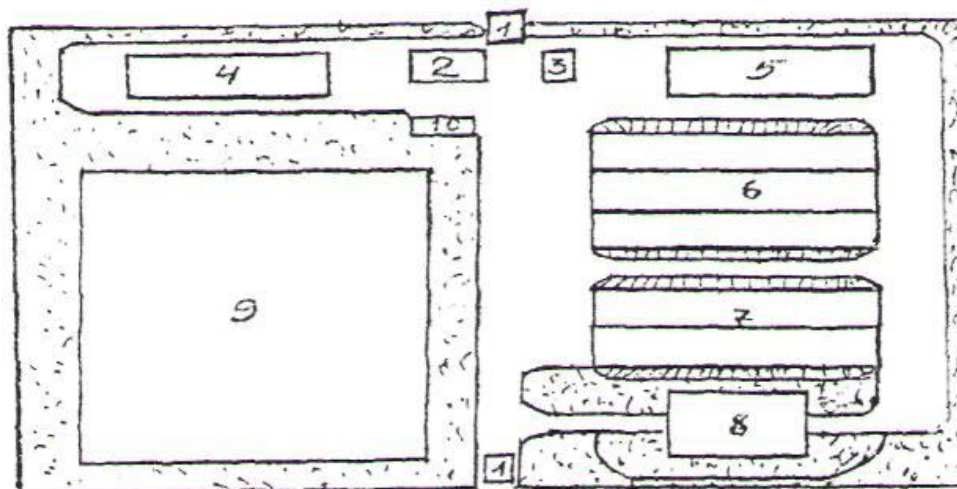

Рис.1. Схема кормового двору із розміщенням кормоцеху між зоною тваринницьких приміщень і двома рядами кормо сховищ:
1-дезбар'єр; 2 - кормоцех; 3 - вагова; 4 - сарай для сіна; 5- коренеплодосховище; 6 - сховище для силосу; 7 - сховище для сінажу; 8 - жомова яма; 9 - місце для сховища соломи та інших грубих кормів; 10-сховище комбікормів.

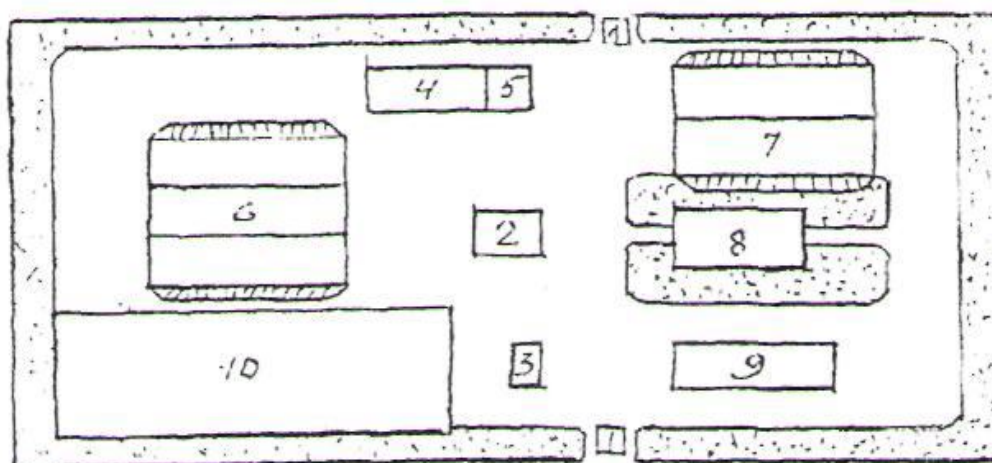

Рис. 2. Схема кормового двору із розміщенням кормоцеху в центрі:
1 - дезбар'єр; 2 - кормоцех; 3 - вагова; 4 - коренесховище; 5 - сховище комбікормів; 6 - сховище для силосу; 7 - сховище для сінажу; 8 - жомова яма; 9 - сарай для сіна; 10 - місце для сховища соломи.

В умовах Вінницької області найкраще будувати наземні та напівзаглиблені силосні споруди, які розміщуються на підвищенні з таким розрахунком, щоб їх не заливали дощі й талі води, а ґрунтовані води не підходили ближче як на 0,5 м до дна споруди.

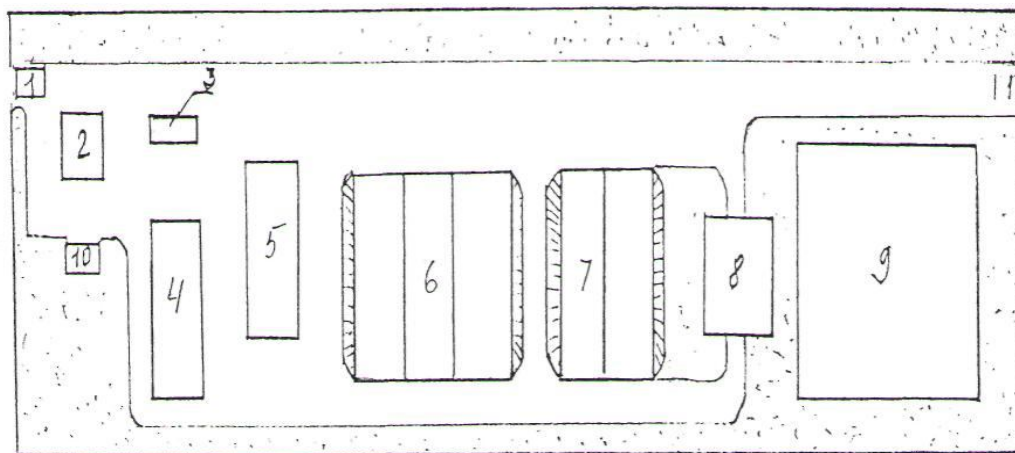

Рис. 3. Схема розміщення кормоцеху між зоною тваринницьких будівель і одним рядом кормосховищ кормового двору:

1 - дезбар'єр; 2 - кормоцех; 3 - вагова; 4 - коренесховище; 5 - сарай для сіна; 6 - сховище для силосу; 7 - сховище для сінажу; 8 - жомова яма; 9 - місце для сховища соломи; 10 - сховище комбікормів.

Найбільш поширені силосні споруди на 1000–2000 т, а сінажу – до 1000 т, які завантажуються за 3-5 днів. Висота їх 3,5 м, ширина від 6-8 до 15-18 м та довжина – 24-60 м. Такі розміри траншей зручні для механізації завантаження і вивантаження. На практиці дно силосних споруд роблять бетонне, асфальтоване або забруковане, а під'їзди з твердими покриттями. Потужність траншеї залежить від довжини споруд, тому що ширину споруди слід зберегти для зручності механізації завантаження і вивантаження кормів.

Коренеплоди зберігають у кагатах або силосують. Для тривалого зберігання коренеплодів застосовують напівназемні кагати. Для цього копають траншею глибиною 0,5 м, шириною – 2,5-5,3 м, з вентиляційною канавкою посередині, глибина якої 30-25 см, ширина 40 см. Канавку закривають дерев'яною решіткою. Слід мати на увазі, що найкраще зберігати коренеплоди в спеціальних спорудах, у яких підтримується необхідний температурний режим. У таких приміщеннях аж до весни зберігаються коренеплоди.

Обладнання кормових дворів у нових політичних та економічних умовах оснований на індустріальних і енергоощадних положеннях. Стихійність і непродуманість у вирішенні даних питань призводить до виникнення багатьох помилок, які відзначаються у собівартості виробленої тваринницької продукції.

Обладнання кормових дворів на підприємствах з виробництва тваринницької продукції є, також, одним із питань концепції ефективного отримання енергоощадної продукції скотарства. Так, особливе місце відводиться годівлі тварин і їх забезпечення нормованою годівлею, підготовці корів до літнього періоду. Будівництво кормових дворів відноситься до передбачуваних факторів взаємовідношення живих організмів із середовища. Тварини переробляють низькокалорійні рослини у високопоживну тваринницьку продукцію.

Експлуатація кормових дворів зменшує роль непередбачуваних факторів при отриманні енергоощадної продукції скотарства. Втрати грубих кормів зменшуються на 8% по відношенню до страхового фонду, силосу, сінажу, коренеплодів - на 12-13%. Раціональне використання збереження кормів позитивно впливає на ефективність виробництва продукції тваринництва. Важливо і те, що обладнання кормових дворів приводить до зменшення у декілька разів витрат енергоносіїв (електроенергії, пального, робочої сили тощо), раціональної підготовки корів до літнього періоду.

Будівництво і організація роботи кормового двору вирішує важливі енергоощадні питання раціонального і ефективного ведення виробництва продукції скотарства та використання нормативних систем методів, способів та прийомів організації при експлуатації техніки, технологічного обладнання та використання економічних методів виробництва продукції скотарства.

Висновки: 1. Комплексне вирішення питань, починаючи з вибору місця для кормового двору, будівництва сховищ, заготівлі та зберігання кормів приводить до відродження забезпечення на новій основі кормами тварин.

2. Необхідно забезпечувати роботу кормового двору, як підприємства закритого типу, та підтримувати гігієнічний стан збереження кормів та його енергоощадного використання, особливо при підготовці корів до літнього періоду.

3. Забезпечення тварин нормованою годівлею можливе при умові обладнання кормових дворів, як основи регульованого фактора енергоощадного виробництва молока та підготовки корів до літнього періоду.

Література

1. Демчук М.Д., Чорний М.В., Високос М.П., Павлюк Я.С. Гігієна тварин.-К.: Урожай, 1996 – С. 111-114.
2. Рабштина В.М. Економічно – організаційні шляхи забезпечення продовольчої безпеки через ресурсоощадження / В.М. Рабштина, Л.В. Шульга // Нова економічна парадигма формування стратегії раціональної продовольчої безпеки України у XXI столітті.- К.: ІАЕ УААН, 2001.- С. 329-332.
3. Скотарські підприємства (комплекси, ферми, малі ферми) ВНТП – АПК – 01.05.- К.: Мінагрополітика України, 2005.- С 61-63.
4. Теплов Ю.Г., Польовий Л.В. Кормовий двір ферми // Тваринництво України. - 1980.- №9.- С. 36-39.

Summary

The equipped feeding yard is the basis for milk production and regulated preparation of cows to summer period / Polyoviy L.V., Polistchuk T.V., Melnyk L.V.

It has been proved that complex decision of problems beginning with the choice of place for a feeding yard, construction of store houses, laying-in and storage of fodders leads to the rationing supply of fodders to the animals.

To run the feeding yard as an close-type enterprise it is necessary to maintain hygienic condition of fodder preservation, to use energy-saving technology, especially during preparation of cows to summer period.

Key words: cows, fodders, yard, production, milk, preparation, summer period.